

DATA ABOUT THE AUTHORS

Varnalii Zakharii, Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv
e-mail: vzs1955@gmail.com

Bilyk Rostislav, Doctor of Economics, Associate Professor,
Chernivtsi National University of Yuriy Fedkovych,
e-mail: r_biluk@gmail.com

Khmelevskiy Mykola, PhD (Economics), Professor, Department of Economics,
National Transport University, Kyiv.
e-mail: general@ntu.edu.ua

Подано до редакції 09.03.2020
Прийнято до друку 27.03.2020

УДК 330.342.146

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-45-114-119>

ГІПОТЕЗА ПРО ЗАКОН МАТЕРІАЛЬНОЇ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ТА ЇЇ СПРИЙНЯТТЯ ЛЮДИНОЮ

Воробієнко П. П.

Тема дослідження спрямована на вирішення проблеми досягнення стабільного розвитку суспільства, тому є актуальною.

Проблема полягає в тому, що, за наявною аксіомою економіки, матеріальні потреби людини є безмежними. Таким чином, ця аксіома виправдовує та стимулює прагнення до надзбагачення, яке досягається навіть порушенням законів. Нездоланне намагання бути матеріально успішним призвело до нерівності людей і країн. Незважаючи на всі зусилля, наразі нерівність стрімко зростає. Виникає питання про те, яке задоволення дає людині досягання матеріальних цілей? Дослідження задоволеності людини від отримання матеріальних благ широко освітлюється в літературі, однак математичної моделі залежності задоволеності людини від матеріальних благ, а також одиниці виміру задоволеності не було розроблено. Відсутність математичної моделі не дає змоги з'ясувати закономірності цього явища – задоволеності людини в процесі одержання матеріальних благ.

У статті висунуто гіпотезу про те, що закон задоволеності людини від матеріальних благ виражається логарифмічною функцією, яка зсунута по осі абсцис так, що при нульовій абсцисі функція дорівнює нулю. Введено одиницю задоволеності, яку названо комфорт. Запропоновано відчуття задоволеності виражати першою похідною від логарифмічної функції. Як відомо, ця функція з ростом аргументу наближається до нуля.

Упровадження закону задоволеності людини від матеріальних благ у вигляді математичної моделі дає підстави зробити фундаментальні висновки. Так як зростання задоволеності зі збільшенням матеріальних благ сповільнюється, а відчуття задоволеності взагалі наближається до нуля, то не варто слідувати основній аксіомі економіки капіталістичного суспільства та витрачати надзусилля для задоволення матеріальних благ, тим більше, що відчуття від цього ставатимуть нульовими. Наукові дослідження доводять, що людина спроможна засвоювати нові ідеї, здатна вчитися й застосовувати здобуті знання в повсякденні. Це надає впевненості, що завдяки якісній мотиваційній імплементації запропонованого закону люди усвідомлять його як особистісну життєву стратегію, а розвиток суспільства стане більш стабільним.

Ключові слова: матеріальна задоволеність, закон матеріальної задоволеності, чинники сталого розвитку, індекс щастя.

ГИПОТЕЗА О ЗАКОНЕ МАТЕРИАЛЬНОЙ УДОВЛЕТВОРЕННОСТИ И ЕЕ ВОСПРИЯТИЕ ЧЕЛОВЕКОМ

Воробієнко П. П.

Тема исследования направлена на решение проблемы достижения устойчивого развития общества, поэтому является актуальной.

Проблема заключается в том, что, по имеющейся аксиоме экономики, материальные потребности человека безграничны. Таким образом, эта аксиома оправдывает и стимулирует стремление к сверхобогачению, которое достигается даже нарушением законов. Упорное стремление быть материально успешным привело к неравенству людей и стран. Несмотря на все усилия, пока неравенство стремительно растет. Возникает вопрос о том, какое удовольствие дает человеку достижения материальных целей? Исследование удовлетворенности человека от получения материальных благ широко освещается в литературе, однако математической модели зависимости удовлетворенности человека от материальных благ, а также единицы измерения удовлетворенности

не було розроблено. Відсутність математическої моделі не дозволяє в'яяснити закономірності цього явлення – задоволеності чловека в процесі отримання матеріальних благ.

В статті вивдвинута гіпотеза о том, что закон задоволеності чловека от матеріальних благ виражається логарифміческої функцією, котра сдвинута по осі абсцисс так, что при нульовій абсциссі функція равна нулю. Введено єдиницу задоволеності, названна комфорт. Предложено чувство задоволеності виражати першої производної от логарифміческої функції. Как известно, эта функция с ростом аргумента стремится к нулю.

Внедрение закона задоволеності чловека от матеріальних благ в виде математическої моделі дозволяє зробити фундаментальні виводи. Так как рост задоволеності с увеличением матеріальних благ замедляється, а чувство задоволеності вообще стремится к нулю, то не стоить следовать основной аксиоме экономики капиталистического общества и тратить сверхусилия для задоволення матеріальних благ, тем более, что ощущения от этого становится нульовими. Научные исследования доказывают, что человек способен усваивать новые идеи, способен учиться и применять полученные знания в повседневной жизни. Это придает уверенности, что благодаря качественной мотивационной имплементации предложенного закона люди осознают его как личностную жизненную стратегию, а развитие общества станет более стабильным.

Ключевые слова: матеріальна задоволеність, закон матеріальної задоволеності, фактори стійкого розвитку, індекс щасття.

HYPOTHESIS OF THE LAW OF MATERIAL SATISFACTION AND ITS PERCEPTION BY HUMAN

Vorobiyenko Petro

The research topic is aimed at solving the problem of achieving the stable development of society, so it is relevant.

The problem is that, according to the existing axiom of the economy, the material needs of a man are limitless. Thus, this axiom justifies and stimulates the pursuit of enrichment, which is achieved even by breaking laws. An insatiable effort to be financially successful has led to inequalities between people and countries. In spite of all the efforts, inequality is increasing rapidly. The question is, what pleasure does a person enjoy in achieving material goals? The study of human satisfaction with material benefits has been widely reported in the literature, however, a mathematical model of human satisfaction with material goods and a unit of satisfaction has not been developed. The absence of a mathematical model makes it impossible to find out the regularities of this phenomenon - human satisfaction in the process of obtaining material goods.

The paper hypothesizes that the law of human satisfaction with material goods is expressed by a logarithmic function, which is shifted along the abscissa axis so that at zero abscissa the function equals zero. A unit of satisfaction, called comfort, has been introduced. The feeling of satisfaction is expressed as the first derivative of the logarithmic function. It is known that this function approaches zero as the argument grows.

The introduction of the human satisfaction law from material goods in the form of a mathematical model gives grounds to make fundamental conclusions. Since the increase in satisfaction with the increase in material goods is slowing down, and the feeling of satisfaction in general approaches zero, it is not necessary to follow the basic axiom of the economy of a capitalist society and spend exertion to satisfy material needs, especially since the feelings of it will become zero. Scientific research proves that a person is able to absorb new ideas, able to learn and apply the acquired knowledge in everyday life. This gives confidence that due to the qualitative motivational implementation of the proposed law, people will realize it as a personal life strategy, and the development of society will become more stable.

Key words: material satisfaction, law of material satisfaction, factors of sustainable development, happiness index.

JEL Classification: A13, F29, I29

«Немає нічого більш рабського, ніж розкіш і млість,
і нічого більше царственного, ніж праця.»
Олександр Македонський [1]

«У кожній природничій науці укладено
стільки істини, скільки в ній є математики.»
Імануїл Кант [2]

Сучасний стан глобального суспільства характеризується суттєвим протиріччям: між зусиллями світової спільноти побудувати суспільство стабільного розвитку та існуючими реаліями. Суспільству не вдалося подолати виникнення військових конфліктів, нерівність між людьми і країнами, величезні військові витрати, тероризм, мільйони біженців, тіньову економіку, корупцію і т.і. В [3-5] висловлено припущення, що в глобальних зусиллях не враховано чинників, без яких принципово неможливо досягти поставлених цілей. На сьогодні діє основна аксіома економіки.

«Два фундаментальні чинники створюють основу економікс і, по суті, охоплюють усю проблему економіки» [6].

Перший чинник: матеріальні потреби суспільства, тобто матеріальні потреби його індивідів та інститутів, буквально необмежені або невгамовні.

Другий чинник: економічні ресурси, тобто засоби для виробництва товарів і послуг, обмежені або рідкісні.

В [3-5] обґрунтовані сумніви в правомірності цих чинників і сформульовано парадигму сталого розвитку у вигляді п'яти чинників. Наведемо їх.

«П'ять фундаментальних чинників створюють основу економіки і, по суті, охоплюють усю проблему економіки.

Перший чинник: матеріальні потреби суспільства, тобто матеріальні потреби його індивідів та інститутів, треба узгодити з принципом Розумної Достатності.

Другий чинник: матеріальні блага, які споживає здорова доросла людина повинні бути зароблені цією людиною (ніщо так не розбещує здорову людину, як незароблені блага), а брати в борг необхідно тільки в крайньому випадку.

Третій чинник: обмеженість ресурсів компенсується кількаресурсовим їхнім використанням (переробленням) та залученням відновлюваних джерел (циркулярна економіка).

Четвертий чинник: запорукою гармонізації ведення бізнесу є прозорість фінансово-економічних та правових відносин.

П'ятий чинник: необхідно, насамперед, досліджувати ризики відкриттів та передбачати для них противаги. Тільки після цього можливо впроваджувати нові відкриття, технології, тощо.

Для того, щоб переконатись в істинності цих чинників, або їх заперечити, необхідно розглядати різні аспекти життя і діяльності людей. Далі розглянемо проблему матеріальної задоволеності і її сприйняття людиною.

Дотримання і розвиток прав людини знаходиться в центрі уваги громадських організацій, спілок, урядів і парламентів передових країн. Тому існують напрями в психології, соціології, філософії, економіці, які вивчають і вимірюють задоволеність людини своїм життям. Для вимірювання задоволеності людини своїм життям застосовуються різноманітні індекси. Найбільш поширеним є Індекс задоволеності життям в країнах світу (Satisfaction with Life Index) [9]. Даний індекс є комбінованим показником британського дослідника Едріана Уайта (Adrian G. White), який вимірює рівень суб'єктивного благополуччя людей в країнах світу. Існує також міжнародний індекс щастя (Happy Planet Index) [10]. Для розрахунку цього індексу використовуються три показники: суб'єктивна задоволеність життям людьми, очікувана тривалість життя і так званий «екологічний слід». Дослідження будь-якого індексу починається з виділення факторів, які впливають на суб'єктивне сприйняття людьми життя.

В [11] виділено 13 факторів, за якими можливо оцінити задоволеність людини своїм життям. Така оцінка проводиться шляхом соціологічних досліджень, які обробляються за певним алгоритмом. При цьому чисельні значення факторів не встановлюються. Задаються питання такого типу [11]: цілком задоволений; скоріше задоволений, ніж не задоволений; скоріше не задоволений, ніж задоволений; зовсім не задоволений; важко відповісти. Такий підхід дозволяє отримати конкретні результати і зробити практичні висновки.

Однак є також теоретичний і практичний інтерес встановлення закону зміни деякого фактора задоволеності від величини, що впливає на цей фактор у вигляді математичної моделі (формули). Зауважимо, що для деяких факторів закони можуть збігатися за формою. Це дасть можливість провести аналітичне дослідження фактора і визначити його чисельне значення для кожного конкретного випадку. Крім того, важливо знати, як люди сприймають задоволеність в залежності від чисельного значення фактора. В [3,4] зроблено припущення про вид закону задоволеності в залежності від матеріального стану індивідуума у вигляді зрушеної по осі абсцис логарифмічної функції. Дослідження саме цього закону має принципове значення, так як в [3-5] доводяться безпідставними основні аксіоми економіки, в частині, твердження про нескінченні матеріальні потреби індивідуума. Стверджується [8], що насправді об'єктивно діє принцип розумної достатності.

Метою статті є, по-перше, дослідження закону, який встановлює залежність між задоволеністю, а також відчуттям задоволеності людиною і матеріальним станом індивідуума і, по-друге, обґрунтування одиниці виміру задоволеності.

Виділимо фактор матеріального благополуччя (наявність нормального житла, одягу, харчування, можливість забезпечити себе і свою сім'ю освітою і медичним обслуговуванням) [11]. Будемо оцінювати матеріальне благополуччя кількістю грошей, які знаходяться в розпорядженні людей щомісяця, тобто щомісячний дохід. На ці гроші вони забезпечується житлом, одягом, харчуванням і т.д.

Життєвий досвід показує, що чим вище матеріальне благополуччя, тим більше необхідно затратити матеріальних засобів, щоб отримати один і той же приріст задоволеності. І навпаки, чим менше матеріальне забезпечення, тим менше коштів необхідно додати, щоб отримати значний приріст задоволеності. Наприклад, у людини немає грошей і він голодний. Достатньо надати йому відносно небагато грошей, і він отримає значне збільшення задоволеності.

Якщо ж людина заможна, то отримання такої ж кількості грошей викличе набагато менше прирощення задоволеності. Очевидно, що шукана функція повинна монотонно зростати, а перша похідна – монотонно спадати. Як зазначалося вище, таку залежність має логарифмічна функція $y = f(x)$.

Приймемо, що задоволеність не може бути від'ємним числом, тоді шукана функція буде $y = f(x + 1)$.

Проведемо деякі міркування. Розглянемо функцію

$$s(m) = k \log_b(cm + 1), \quad (1)$$

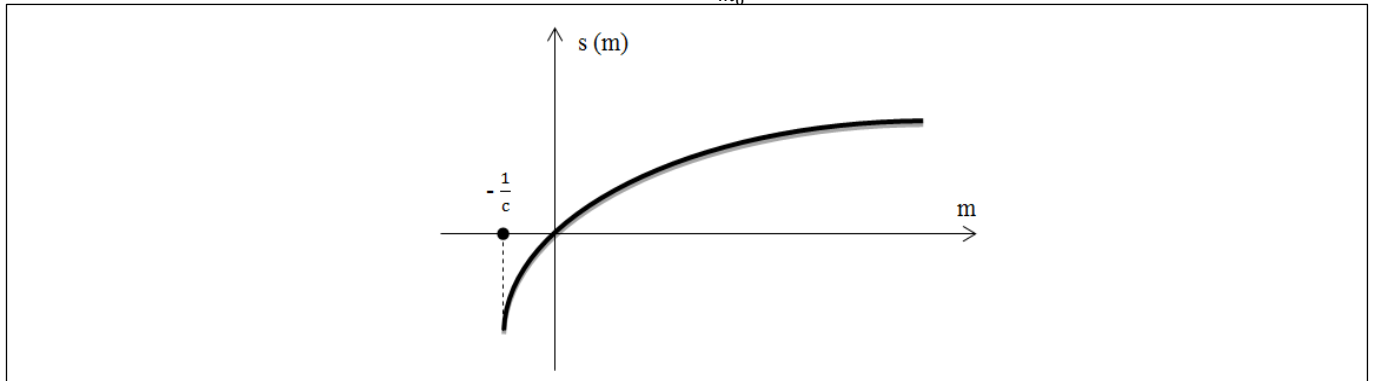
де $s(m)$, – задоволеність (satisfaction), m – кількість грошей, $b > 1$, $k > 0$, $c > 0$.

Графік цієї функції показано на рис. 1.

Так як перша похідна деякої функції визначає швидкість її зміни, саме тому, як закон відчуття (feeling) задоволеності виберемо першу похідну від функції задоволеності.

Очевидно, якщо $s(m) = 1$, то

$$c = \frac{1}{\frac{b\bar{k}-1}{m_0}} \tag{2}$$

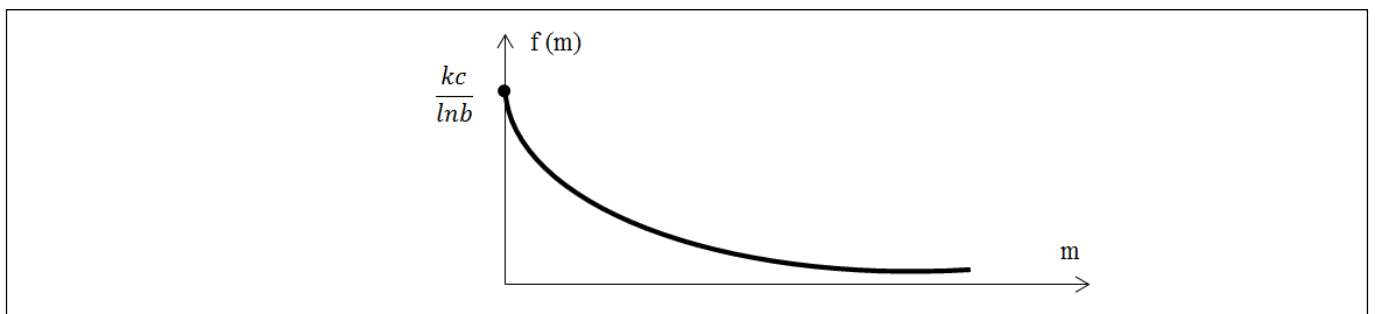

Рисунок 1. Графік логарифмічного закону задоволеності

Закон відчуття зміни задоволеності пропонується описати першою похідною $s'(m) = f(m)$ (feeling):

$$s'(m) = f(m) = \frac{kc}{\ln b(cm+1)} \tag{3}$$

Графік цієї функції показано на рис. 2.

Рисунок 2. Графік функції задоволеності

Для проведення розрахунків необхідно в формулах (1, 2, 3) визначити коефіцієнти і, перш за все, m_0 .

Практичні спостереження показують, що загальний рівень життя багато в чому визначається заробітною платою. З нею корелюються і інші чинники, наведені в [5]: особиста і сімейна безпека, досягнення поставлених цілей, творча самореалізація, наявність хорошого, плідного дозвілля, гідний соціальний статус, соціальна стабільність, впевненість в майбутньому, комфортне середовище проживання, гарне здоров'я. Взагалі кажучи, не має принципового значення вибір коефіцієнта m_0 .

Пояснимо це на прикладі. Всім, наприклад, відомо, що для вимірювання температур використовують декілька шкал: Цельсія (Celsius), Фаренгейта (Fahrenheit), Кельвіна (Kelvin). Між цими шкалами існує взаємно однозначна відповідність. Проте, цей вибір необхідно було обґрунтувати, як саме пояснювався такий вибір температурних шкал. Логічно, за основу взяти величину середньої заробітної плати, «середнього» громадянина в деяких передових в економічному відношенні європейських країнах. При цьому можна припустити, що такий «середній» громадянин більш менш задоволений життям і відчуває себе відносно комфортно. Виходячи з цього, одиницю виміру назвемо 1 comfort (1comf). При цьому, величину середньої заробітної плати (СЗП) (average salary) позначимо через a , тобто $m_0 = a$.

Слід зазначити, що існують різні види СЗП: брутто (включаючи податки) і нетто (без урахування податків); номінальна (не враховує купівельну спроможність) і реальна (враховує індекс споживчих цін). Принципово це не важливо, але для зручності слід обґрунтувати вибір виду СЗП. Якщо продовжити порівняння, то найбільш поширеною стає шкала Цельсія, включаючи США. Тут зупинимося на брутто номінальній СЗП. Обґрунтування вибору виду СЗП не входить до мети цієї роботи і заслуговує окремого дослідження.

Проведемо деякі розрахунки. Покладемо у формулі (1) $k=1$, $b=e$ (застосуємо натуральний логарифм), тобто $m_0=a=3527$ євро (середня заробітна плата в Німеччині за 2015 рік [9]). Тоді, згідно з формулою (2),

$$c = \frac{e-1}{a} = 0,488 * 10^{-3},$$

при цьому задоволеність $s = 1comf$, а відчуття задоволеності обчислюється за формулою

$$f(m_0) = f(a) = \frac{c}{ca+1} = 0,18 * 10^{-3} \quad (4)$$

Середня заробітна плата в Україні за 11 місяців 2015 року склала 4114 грн., що становить приблизно 137 євро [10]. Знайдемо задоволеність середнього українця за формулою (1)

$$s(137) = \ln(cm + 1) = 0,0668,$$

тобто задоволеність середнього українця в 15 разів менше, ніж середнього німця.

Розрахуємо по формулі (3 або 4) відчуття задоволеності при зміні середньої заробітної плати.

Відповідно до формули (3 або 4)

$$f(137) = 0,457 * 10^{-3}$$

відношення функцій відчуття задоволеності дасть наступний результат:

$$\frac{f(137)}{f(a)} = \frac{0,457 * 10^{-3}}{0,18 * 10^{-3}} = 2,54.$$

Таким чином, середній українець в 2,54 рази сильніше відчуває приріст заробітної плати, ніж середній житель Німеччини.

Висновки. Так як зростання задоволеності зі збільшенням матеріальних благ сповільнюється, а відчуття задоволеності взагалі прагне до нуля, то не варто слідувати основній аксіомі економіки капіталістичного суспільства і витрачати понад зусилля для задоволення зростаючих вимог, тим більше що відчуття від цього прагне до нуля.

Усвідомлення людьми недоцільності прагнути безмежного збагачення може стати одним із чинників, який поряд з іншими чинниками зможе спонукати існуюче суспільство до трансформації в суспільство більш сталого розвитку [8].

Виникає питання на скільки це можливо. І літературні дослідження, і життєвий досвід дають можливість позитивно відповісти на це запитання. По перше, «Ціннісні орієнтації, як відомо, грають регулятивну роль в поведінці індивіда, і від того, наскільки і як вони пов'язані з його уявленнями щодо «хорошого» чи «поганого» життя залежить і загальне уявлення про якість життя і сприйняття благополуччя» (переклад автора) [12, с.226]. По друге, в тій же літературі сказано, що «...в сучасних умовах здійснюється вплив на особистість, на життєдіяльність людини, її спрямованість, систему ціннісних орієнтацій, відносин, соціум впливає на формування зовнішніх і внутрішніх критеріїв оцінки себе...». Таким чином, організувавши вивчення нових реалій, створивши в суспільстві необхідні тренди, є значна вірогідність досягнути стабільного розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Цитати Македонського. URL: https://uk.wikiquote.org/wiki/Александр_Македонський#cite_ref-10
2. Цитати Канта. URL: <http://citata.net.ua/tsitati-kanta/>.
3. Vorobiyenko P. *Industry 4.0 and Information Communication Technology//International Conference on Information and Telecommunication Technologies and Radio Electronics (UkrMiCo). September, 11-17. 2017. Odessa, Ukraine. P.15-18.*
4. Воробієнко П. П., Лозова Т. І., Олійник Г. Ю. *Перехідна економіка: теорія і практика: монографія, Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. 272 с.*
5. Воробієнко П. П. *На пути к экономике будущего общества. Economic Annals-XXI. 2015. 1-2(1). С. 4-6.*
6. Макконнелл К., Брю С. *Экономикс: принципы, проблемы и политика: в 2 т. ; пер. с англ. 11-го изд. Київ: Хагар-Демос, 1993. Т. 1. 339 с.*
7. *Индекс удовлетворённости жизнью.* URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Индекс_удовлетворённости_жизнью.
8. *Международный индекс счастья.* URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Международный_индекс_счастья.
9. *Средняя зарплата в Германии по отраслям и профессиям. 2015 год.* URL: <http://www.evrokatalog.eu/germany/law/srednyaya-zarplata-v-germanii-po-otraslyam-i-professiyam-2015-god>
10. *Средняя зарплата в Украине: официальная статистика и результаты международных исследований.* URL: <http://mojazarplata.com.ua/ru/main/news>
11. *Факторы удовлетворенности жизнью: измерение и оценка* URL: http://kapital-rus.ru/articles/article/factory_udovletvorennosti_zhiznyu_izmerenie_i_ocenka/
12. *Погорская В. А. Характер взаимосвязи субъективного благополучия личности и ценностно-смысловой сферы личности. Вектор науки. ТГУ. 4(7). 2011. С. 226-229.*

References

1. *Citati Makedonskogo [Quotes from Macedonian].* URL: https://uk.wikiquote.org/wiki/Александр_Македонський#cite_ref-10.
2. *Citati Kanta [Quotations by Kant].* URL: <http://citata.net.ua/tsitati-kanta/>.
3. *Vorobiyenko, P. (2017). Industry 4.0 and Information Communication Technology [Industry 4.0 and Information Communication Technology]. International Conference on Information and Telecommunication Technologies and Radio Electronics (UkrMiCo). September 11-17. Odessa, Ukraine. P.15-18.*
4. *Vorobiyenko, P. P., Lozova, T. I. & Oliinyk, H. Yu. (2018). Perekhidna ekonomika: teoriia i praktyka [Transition Economics: Theory and Practice]: monohrafiia, Odessa: ONAT O.S. Popova, 272 p.*
5. *Vorobiyenko, P. P. (2015). Na puti k ekonomike budushego obshestva [On the way to the economy of the future society]. Economic Annals-XXI, 1-2(1). 4-6.*

6. Makkonnell, K. & Bryu, S. (1993). *Ekonomiks: principy, problemy i politika [Economics: principles, problems and politics]: v 2 t. ; per. s angl. 11-go izd.. Kiyiv: Hagar-Demos, T. 1. 339 p.*
7. Indeks udovletvoryonnosti zhiznyu [Life Satisfaction Index]. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Индекс_удовлетворённости_жизнью
8. Mezhdunarodnyj indeks schastya [International Happiness Index]. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Международный_индекс_счастья
9. Srednyaya zarplata v Germanii po otraslyam i professiyam. 2015 god [The average salary in Germany by industry and occupation. 2015 year]. URL: <http://www.evrokatalog.eu/germany/law/srednyaya-zarplata-v-germanii-po-otraslyam-i-professiyam-2015-god>
10. Srednyaya zarplata v Ukraine: oficialnaya statistika i rezultaty mezhdunarodnyh issledovanij [Average salary in Ukraine: official statistics and international research results]. URL: <http://mojazarplata.com.ua/ru/main/news>
11. Faktory udovletvorennosti zhiznyu: izmerenie i ochenka [Life Satisfaction Factors: Measurement and Evaluation]. URL: http://kapital-rus.ru/articles/article/factory_udovletvorennosti_zhiznyu_izmerenie_i_ochenka/
12. Pogorskaya V. A. (2011). *Harakter vzaimosvyazi subektivnogo blagopoluchiya lichnosti i cennostno-smyslovoj sfery lichnosti [The nature of the relationship of the subjective well-being of the individual and the value-semantic sphere of personality]. Vektor nauki. TGU. 4(7). 226-229.*

ДАНІ ПРО АВТОРА

Воробієнко Петро Петрович, доктор технічних наук, професор, ректор Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова,

Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова
вул. Кузнечна 1, м. Одеса, 65029, Україна
e-mail: vorobiyenko@onat.edu.ua
orcid.org/0000-0003-4774-1052
Researcher ID: AAI-3184-2020

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Воробієнко Пётр Петрович, доктор технических наук, профессор, ректор Одесской национальной академии связи им. А. С. Попова,

Одесская национальная академия связи им. А.С. Попова
ул. Кузнечная 1, г. Одеса, 65029, Украина
e-mail: vorobiyenko@onat.edu.ua

Data about author

Vorobiyenko Petro, Doctor of Engineering Sciences, Full Professor, Rector of Odessa National Academy of Telecommunications named after A. S. Popov,

Odessa National Academy of Telecommunications named after A. S. Popov
1 Kuznechna Str., Odessa, 65029, Ukraine
e-mail: vorobiyenko@onat.edu.ua

Рецензент: Квач Ярослав Петрович, директор Одеського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельного-економічного університету, доктор економічних наук, професор

Подано до редакції 23.03.2020
Прийнято до друку 12.04.2020

УДК 336.11

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-45-119-127>

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Воленко В. Г.

Актуальність теми дослідження. Процес Євроінтеграції України пов'язаний з проведенням низки реформ, однією з яких є бюджетна децентралізація. Вона має забезпечити фінансову самостійність та спроможність місцевих громад відповідно до європейських стандартів.

Постановка проблеми. Проведення реформи бюджетної децентралізації потребує детального дослідження сутності цього поняття, а також його порівняння з поняттями фінансова та фіскальна децентралізація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню теоретичного обґрунтування положень фіскальної децентралізації, присвятили свої наукові роботи такі вчені як М. Белл, В. Бодров, Дж. Б'юкенен, Р. Гат, М. Деркач, Р. Масрейв, У. Оутс, П. Самуельсон, Ч. Тібу, Р. Фісман та інші.

Постановка мети дослідження. Основною метою статті є аналіз концептуальних положень бюджетної, фіскальної та фінансової децентралізації та їх співвідношення.